

Vihertyppyjäärä

Grön gulhalsbock
Acmaeops smaragdulus

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Vihertyppyjäärä on pienehkö (7–10 mm), väriltään vihreä kukkajäärä. Sen etuselkä on leveyttään selvästi pitempi ja tuntosarvet ulottuvat peitinsiipien kärkikolmannekseen asti. Jalat ja tuntosarvet ovat mustat, mutta yleensä tuntosarvien kolmesta kuuteen viimeistä jaoketta ja joskus nilkatkin ovat punaruskeat. Peitinsiipien kärjen sisänurkka on terävä, mutta siinä ei ole varsinaista hammasta. Laji on helppo tunnistaa kauniin vihreän värinsä perusteella. Aikuiset jäärät ovat liikkeellä kesä–heinäkuussa.

Elinympäristö ja levinneisyys

Vihertyppyjäärän ekologia ja elintavat tunnetaan huonosti. Luultavasti lajilla on samantapaiset elintavat kuin muillakin suvun lajeilla, eli se elää pystyyn kuolleiden havupuiden melko irtonaisen kaarnan alla. Lajista ei kuitenkaan ole havaintoja paloalueilta Pohjoismaista, mutta on mahdollista, että se niitä lähilajiensa tavoin suosii. Aikuiset vihertyppyjäärät käyvät sarjakukkaisilla, pihlajalla ja muilla valkoisilla kukilla. Vihertyppyjäärä on levinneisyydeltään pohjoispaiotteinen laji, joka on kuitenkin elänyt suuressa osassa Suomea etelä- ja länsirannikkoa lukuun ottamatta. Uusia havaintoja on Koillismaalta ja Itä-Lapista, vuoden 2000 jälkeen laji on havaittu vain kolmessa paikassa.

Nykytila ja uhkatekijät

Vihertyppyjäärä on Suomessa sukunsa harvinaisin ja selvimmin taantunut laji. Se lienee taantunut sopivien pystyyn kuolleiden puiden vähennyttyä metsissä. Laji on saattanut kärsiä myös metsäpalojen loppumisesta. Tunnettuja esiintymispaikkoja ei ole suojeltu.

Hoitosuositukset

Vihertyppyjäärän kasvupaikka tulisi rajata metsänkäsittelyn ulkopuolelle ja lähialueen kuolleet ja kuolevat pystypuut tulisi säästää. Kuoriainen saattaisi hyötyä säännöllisesti tehtävistä pienialaisista kulotuksista. METSO-ohjelman kautta on mahdollista hakea rahoitusta luonnonhoidollisen kuloutuksen toteuttamiseen.

Lähteet

Heliövaara, K., Mannerkoski, I. & Siitonen, J. 2004. Suomen sarvijäärät. Tremex press Oy, Helsinki. 374 s.

Kuva: Matti Virtala